

هدف کلی: اشنایی با وظایف رهبر جامعه اسلامی و مردم و بیان مسؤولیت های آنان
نسبت به یکدیگر

اهداف اموزشی

اشنایی با مفهوم مردم سالاری دینی

بیان تفاوت حکومت مردم سالاری دینی با حکومت های غربی

تبیین وظایف کارگزاران نظام حکومت اسلامی

اشنایی با امادگی برای حکومت جهانی امام عصر علیه السلام

مجتبی محمودی

دبیر دین و زندگی شهرستان ایذه

سال تحصیلی: ۱۴۰۱ - ۱۴۰۰

به کanal ما در تلگرام پیوندید

t.me/mahmoudi_izeh

درس پازل‌دهم

نکته

در درس قبل خواندیم که ولایت و رهبری جامعه در عصر غیبت، به نیابت از امام عصر علیهم السلام بر عهده فقیهی است که شرایط و توانایی‌های لازم را دارد. در این درس رابطه رهبری با مردم و مسؤولیت های آنان نسبت به یکدیگر را بررسی می کنیم و با وظایف هر یک بیشتر آشنا شویم.

مردم سالاری دینی

نکته انسان‌ها از همان آغاز زندگی اجتماعی، نیاز به داشتن حکومت را درک کردند و حاکم و امیر داشتند. به تدریج که جوامع بشری گسترش پیدا کردند و تجربه‌ها بیشتر گردید، شکل حکومت‌ها نیز متنوع شد. امروزه نیز حکومت‌های مختلفی در جهان وجود دارد که هر کدام ویژگی‌های خاص خود را دارند؛ اما همه این حکومت‌ها مدعی آن‌اند که نوع حکومت آنها بهتر می‌تواند به سعادت مردم کمک کند.^۱

همان‌طور که در درس قبل اشاره شد^۱ (اسلام، حکومتی را پیشنهاد می‌کند که قوانین آن حکومت، از جمله ویژگی‌های رهبر براساس احکام دین باشد و همچنین با حضور و دخالت مردم به وجود آمده باشد و با آرای مردم پیش بروند^۲) بنابراین (از آن جهت که رأی و دخالت مردم در آن، نقش محوری دارد، «جمهوری» است و از آن جهت که براساس قوانین اسلام عمل می‌شود، «اسلامی» است).^۲

پس در این نوع حکومت، مردم همواره در تعیین سرنوشت خود دخالت دارند و از راه‌های تعیین شده در قانون، آن را دنبال می‌کنند؛ همان‌طور که مردم ایران با قیام و انقلاب خود، جمهوری اسلامی را برپا کردند و به قانون اساسی رأی دادند و با شرکت دائمی در انتخابات مجلس خبرگان رهبری، مجلس شورای اسلامی، ریاست جمهوری و شوراهای شهر و روستا، هم در امور کشور دخالت می‌کنند و هم پایین‌دست خود را به اصل نظام اسلامی و قانون اساسی نشان می‌دهند.^۳

۱- هم‌اکنون حدود ۱۹۳ کشور در سازمان ملل متحده، عضو هستند که حکومت‌هایی با نام‌های گوناگون دارند؛ مثلاً انگلستان، بلژیک، دانمارک، اردن، اسپانیا و یونان، نوع حکومتشان پادشاهی است. برخی مانند الجزایر، انزویل، ایتالیا، ترکیه و روسیه، حکومت جمهوری دارند. بعضی هم مانند امریکا، اتریش و آلمان، به صورت جمهوری فدرال اداره می‌شوند. برخی مانند چین، جمهوری تک‌جزیی دارند. بعضی حکومت‌های نیز نام خود را سلطنت اسلامی گذاشته‌اند؛ یعنی هم خود را اسلامی می‌دانند و در عین حال، سلطنت به صورت ارشی از یک فرد به فرد دیگر در یک خانواده منتقل می‌شود، گرچه آن شخص هیچ‌یک از ویژگی‌های رهبری اسلامی را نداشته باشد. انواع دیگری از حکومت‌ها نیز وجود دارد که جای ذکر همه آنها نیست.

۲- مصادیقه استاد مطهری در ۱۳۵۸ به مناسبت روز ۱۲ فوریه که مردم در نظرخواهی درباره جمهوری اسلامی شرکت کردند.

۳- رهبر عظیم انقلاب اسلامی می‌فرماید: «بعد از این دوران [عصر امام مصطفیٰ]، آنچنانی که یک شخص معین به عنوان حاکم از طرف خدای متعال معین شده است، در اینجا حاکم دارای دورن و پایه است؛ رکن اول، آمیخته بودن با ملاک‌ها و صفاتی که اسلام برای حاکم اسلامی معین کرده است. رکن دوم، قبول مردم و پذیرش مردم است. اگر مردم، آن حاکم را – آن شخص را که دارای ملاک‌های حکومت است – نشناختند و او را به حکومت پذیرفتند، او حاکم نیست. اگر دو نفر که هر دو دارای این ملاک‌ها هستند، یکی از نظر مردم شناخته و پذیرفته شد، او حاکم است. پس قبول و پذیرش مردم شرط در حاکمیت است» (مبانی حکومت اسلامی، ص ۱۷۰ تا ۱۷۶ کلام فلسفی، حسن قدردان ملکی، ص ۲۸۵؛ مردم‌سالاری دینی از منظر حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، مهدی سعیدی، مرکز استناد انقلاب اسلامی).

۴- قانون اساسی کشورها، مهم‌ترین قانون یک کشور و عامل وحدت و اتحاد آنهاست. از همین‌رو، به سادگی دستخوش تغییر و دگرگونی نمی‌شود. اما از آنجا که یک قانون بشری است، باید راه اصلاح و تغییر در آن پیش‌بینی شود. قانون اساسی کشور ما نیز این راه را پیش‌بینی کرده است. بنابراین، اگر پس از سالیانی، نمایندگان و خبرگان مردم تشخیص دهند که این قانون اساسی باید مورد بازنگری قرار گیرد، راه بازنگری در خود قانون اساسی آمده است. حضور مردم در انتخابات مختلفی که قانون اساسی مشخص کرده است، خود یکی از دلایل پایین‌دست مردم هر کشور به قانون اساسی کشورشان است.

تفاوت حکومت مردم سالار دینی با حکومت‌های غربی

البته، جمهوری اسلامی با دیگر جمهوری‌ها یک تفاوت اساسی دارد و آن تفاوت، این است که (جمهوری اسلامی) براساس قوانین اسلام تشکیل می‌شود و قانونگذاران وظیفه دارند بر محور دستورات الهی قانون تنظیم کنند و مسئولان باید در این چارچوب، جامعه را اداره نمایند. به طور مثال، یکی از مهم‌ترین دستورات خداوند، برنامه‌ریزی برای سعادت اخروی و کمال معنوی است. حکومت اسلامی، علاوه بر تلاش برای رفاه و آسایش عمومی، باید جامعه را به گونه‌ای اداره کند که توجه مردم به کمال حقیقی و سعادت ابدی در آخرت بیشتر شود و زمینه‌های فساد و بی‌توجهی به آخرت کاهش یابد.^۱

اما جمهوری‌ها و دمکراتی‌های رایج در جهان، به خصوص در کشورهای غربی، که مبتنک این قبیل دمکراتی‌ها هستند، (هدف خود را بیشتر برآوردن تمایلات و خواسته‌های دنیوی مردم قرار داده‌اند و نسبت به ارزش‌های الهی کم توجه یا بی‌توجهی در جهان وجود دارد)^۲

(اصولاً^۳ هر حکومتی در هر جامعه‌ای بر پایه یک بینش خاص که توسط رهبران فکری آن جامعه تبلیغ می‌شود، به وجود می‌آید). به همین جهت، جمهوری‌های مختلفی مانند جمهوری لیبرال، جمهوری سوسیالیستی و جمهوری دمکراتیک در جهان وجود دارد^۴ (از آنجا که بینش و تفکر عموم مردم کشور ما، اسلامی است، به طور طبیعی جمهوری کشور ما «اسلامی» شده است؟^۴ چرا جمهوری کشور ما «اسلامی» شده است؟^۴)

سوال ← چرا یکی از وظایف حکومت اسلامی برقراری عدالت اجتماعی و تلاش برای آسایش و رفاه مردم است؟

پاسخ (تا فاصله طبقاتی کمتری پدید آید): اما دمکراتی‌هایی که بر پایه نظام سرمایه‌داری شکل گرفته‌اند، به این اصل توجه ندارند و همین امر سبب شده است که نیمی از ثروت دنیا در دست گروه محدودی از ثروتمندان باشد.^۱

بیشتر بدانیم

مردم سالاری دینی از اصطلاحاتی است که در سال‌های اخیر، رهبر معظم انقلاب اسلامی، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، برای تبیین حکومت اسلامی مورد استفاده قرار داده و در مناسبات مختلف، به توضیح درباره آن پرداخته‌اند. به قسمت‌هایی از این توضیحات توجه کنید:

... این مردم سالاری به ریشه‌های دمکراتی غربی، مطلقاً ارتباط ندارد؛ این یک چیز دیگر

۱- متأسفانه اکثر حکومت‌های دمکراتیک شهرت دارند، حکومت اقلیت ثروتمندان و سرمایه‌داران بر اکثریت مردم است؛ برای مثال، دو حزب جمهوری خواه و دمکرات در آمریکا در اختیار دو بخش از ثروتمندترین سرمایه‌داران آمریکایی است که عظیم‌ترین رسانه‌های تبلیغاتی را در اختیار دارند. همین حکومت، مستبنت‌ترین کشورهای پادشاهی را که کمترین انتخابات عمومی را برگزار می‌کنند، حمایت می‌کند؛ اما با کشور ما که در چند دهه گذشته بعد از پیروزی انقلاب اسلامی به طور متوسط، هرساله یک انتخابات برگزار کرده و میزان مشارکت مردم آن از کشور آمریکا هم بیشتر بوده، دشمنی می‌ورزد. برای کسب اطلاعات بیشتر در این مورد به کتاب «نظم‌های کهن و نوین جهانی» اثر نوام چامسکی از انتشارات اطلاعات مراجعه کنید.

است؛ یعنی این طور نیست که ما دمکراسی را از غرب بگیریم و به دین سنjac کنیم تا بتوانیم یک مجموعهٔ کامل داشته باشیم؛ نه، خود این مردم‌سالاری هم متعلق به دین است ... مردم‌سالاری عبارت است از اینکه تشکیل نظام به وسیلهٔ اراده و رأی مردم صورت بگیرد؛ یعنی مردم نظام را انتخاب می‌کنند، دولت را انتخاب می‌کنند، نمایندگان را انتخاب می‌کنند، مسئولان اصلی را به واسطهٔ یا بی‌واسطه انتخاب می‌کنند. این، همان چیزی است که غرب ادعای آن را می‌کند و این فقط ادعاست.^۱

۱- ولی فقیه به عنوان نایب و جانشین رسول خدا (ص) و امامان(ع)، چه وظیفه‌ای دارد؟

و ظایف رهبر

ولی فقیه به عنوان نایب و جانشین رسول خدا ﷺ و امامان علیهم السلام،^۱ وظیفهٔ رهبری جامعه را بر عهده می‌گیرد و می‌کوشد تا با پیروی از آن بزرگواران و سرمشق قرار دادن آنها، جامعه را اداره کند. البته به این نکته باید توجه کنیم که در اسلام رهبری و حکومت، یک مسئولیت سنگین است، نه یک ابزار برای رسیدن به امکانات و امیال و لذت‌های دنیوی. به همین جهت ولی فقیه می‌کوشد رسول خدا ﷺ را سرمشق قرار دهد و با داشتن یک زندگی ساده و معمولی، پیوندی قلبی و و امامان معصوم علیهم السلام را سرمشق قرار دهد و با داشتن یک زندگی ساده و معمولی، پیوندی قلبی و عاطفی با مردم برقرار کند.^۱

تدبر در قرآن

یکی از آیاتی که مسئولیت‌های رهبری پیامبر اکرم ﷺ را بیان می‌کند، آیه ۱۵۹ سوره آل عمران است. خداوند در این آیه می‌فرماید:

فَإِنَّ رَحْمَةَ اللَّهِ لِنَّتَ لَهُمْ
وَلَوْ كُنْتَ فَطَّأَ عَلَيْهِ الْقَلْبِ
لَا نَنْضُوا مِنْ حَوْلِكَ
فَاعْفُ عَنْهُمْ
وَاسْتَغْفِرِ لَهُمْ
وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ
فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ
إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ

به مهر الهی با آنان نزم شدی؛
اگر تندخو و سخت دل بودی،
از گرد تو براکنده می‌شدند،
پس از آنان درگذر،
و برای آنان، آمرزش طلب کن،
و در این کار با آنان مشورت کن،
و چون تصمیم گرفتی بر خدا توکل نما
که خدا توکل کنندگان را دوست دارد.

۱- در دیدار مسئولان و کارگزاران نظام جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۷۹/۹/۱۲.

تلاش برای اجرای احکام و دستورات الهی در جامعه

حفظ استقلال کشور و جلوگیری از نفوذ بیگانگان
تصمیم گیری براساس مشورت
ساده زیستی

۱- وظایف رهبر جامعه اسلامی را نام ببرید و هر کدام را توضیح دهید؟

در آیه اول سوره احزاب نیز مسئولیت‌های دیگری برای پیامبر ﷺ تعین می‌کند :
يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّ اللَّهَ وَ لَا تُطِعُ الْكَافِرِينَ وَ الْمُنَافِقِينَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْهَا حَكِيمًا
ای پیامبر، از خدا پروا کن و از کافران و منافقان اطاعت مکن که خداوند، دانای حکیم است.

در آیات بالا تأمل کنید و بینید چه مسئولیت‌هایی برای پیامبر اکرم ﷺ تعین کرده است :

۱- از مسلمانان درگذرد: باعف عنهم ۲- برای انان امرزش بخواهد: و استغفر لهم

۳- با مسلمان مشورت کند: و شاورهم فی الامر ۴- بر خدا توکل کند: فإذا عزمت فتوکل على الله

۵- از خداوند پروا کند: ابق الله ۶- از کافران و منافقین اطاعت نکند: لا تطع الكافرين والمنافقين

برخی از وظایف رهبر جامعه اسلامی که از قرآن کریم، روایات و سیره معصومین بزرگوار ﷺ به دست می‌آید، عبارت‌انداز :

توضیح مورد ۱

۱- تلاش برای اجرای احکام و دستورات الهی در جامعه :

(رهبر جامعه اسلامی علاوه بر اینکه سعی می‌کند تمام اقداماتش براساس اصول اسلامی باشد از جمله عمل بر اساس مساوات و نگاه برابر به آحاد جامعه داشته باشد، می‌کوشد جامعه مطابق با دستورات دین اداره شود و مردم از مسیر قوانین الهی خارج نشوند. انجام این مسئولیت، گرچه ممکن است سبب نارضایتی برخی شود، اما

چون نتیجه‌اش رستگاری مردم است، باید با قاطعیت پیگیری گردد.) **توضیح مورد ۱**

۲- حفظ استقلال کشور و جلوگیری از نفوذ بیگانگان :

(کشورهای بیگانه، به خصوص قدرت‌های بزرگ، همواره در صدد سلطه بر کشورهای دیگرند و از روش‌های مختلف برای رسیدن به این هدف استفاده می‌کنند. یکی از روش‌های آنان فشار اقتصادی و روانی است. رهبر با دعوت مردم به استقامت و پایداری و بستن راههای سلطه، تلاش می‌کند عزت و استقلال کشور از دست نزود.) **توضیح مورد ۲**

۳- تصمیم‌گیری براساس مشورت :

(از آنجا که اداره یک جامعه و رهبری آن به سوی پیشرفت و عدالت و تعالی، با بهره گرفتن از اندیشه‌های اندیشمندان و متخصصان میسر است، رهبر باید با مشورت با نخبگان تصمیم‌های لازم را بگیرد. امروزه در جامعه ما، علاوه بر اشخاص، نهادهای مختلفی هستند که به صورت پیوسته به رهبری مشورت می‌دهند، مانند : مجتمع تشخیص مصلحت نظام، شورای عالی انقلاب فرهنگی، مجلس شورای اسلامی، شورای عالی امنیت ملی، جامعه مدرسین حوزه علمیه قم و شورای عالی حوزه‌های علمیه). **توضیح مورد ۳**

توضیح مورد ۴

۴- ساده زیستی :

(رهبر به دنبال توسعه مال و ثروت و تشکیل یک زندگی اشرافی و تجملاتی حتی از طریق مشروع نیست. گرچه امروزه زندگی اشرافی رؤسای جمهور و پادشاهان، از قبیل داشتن

۱- مسولیت های مردم نسبت به رهبر جامعه اسلامی را نام ببرید و هر کدام را توضیح دهید؟

استقامت و پایداری در برابر مشکلات
افزایش اگاهی های سیاسی و اجتماعی
مشارکت در نظارت همگانی
اولویت دادن به اهداف اجتماعی

خانه های گران قیمت، استفاده از بهترین سرویس ها و مبلمان در خانه، استراحت و تفریح در زیباترین سواحل و جزایر دنیا، داشتن دهها اتومبیل شیک، برگزاری مهمانی های پرهزینه و شرکت در مجالس لهو، با هزینه شخصی یا با استفاده از اموال عمومی، یک امر عادی است، اما رهبر با الگو قراردادن اولیای دین، همواره یک زندگی ساده را دنبال می کند.) (توضیح مورد ۴

مردم و رهبری

همان طور که بیان شد، رهبر جامعه اسلامی، رهبری کسانی را بر عهده دارد که می خواهند در سایه

قوانین اسلام به رستگاری برسند. ۲- نقش رهبر برای مردم جامعه اسلامی چگونه است؟

در چنین جامعه ای، همان طور که مسئولیت رهبری با سایر رهبران متفاوت است، مردم نیز نگاهی متفاوت به رهبری دارند؛^۲ رهبر برای آنان پیشوایی است که با قدم گذاشتن در مسیر کمال و عدالت، سایر مردم را به پیمودن راه فرا می خواند. مردم نیز تلاش می کنند با همت و پشتکار خود وی را همراهی کنند و قافله سالار را در همه عرصه ها و به خصوص در آنجا که سختی ها بروز می کنند، تنها نگذارند.^۲ تاریخ زندگی انبیا و امامان و تجربه انقلاب اسلامی نشان می دهد که همواره مستکبران و زورگویان جهان با حکومتی که بخواهد مستقل باشد و مطابق با خواسته های آنان عمل نکند، مقابله می کنند تا بالاخره آن را از پا در آورند.

در حقیقت، در نظام و حکومت اسلامی، مشارکت و همراهی مردم پایه و اساس پیشرفت است و بدون حضور و مشارکت آنان، حکومت اسلامی دستاوردی نخواهد داشت.

با توجه به نکات فوق، مردم نیز مسئولیت هایی نسبت به رهبر دارند که برخی از آنها عبارت اند از :

۱- وحدت و همبستگی اجتماعی؛^۱ همان طور که تفرقه و براکندگی، به سرعت یک حکومت را از پای درمی آورد و سلطه گران را بر کشور مسلط می کند، همبستگی اجتماعی، کشور را قوی می کند و به رهبری امکان می دهد که برنامه های اسلامی را به اجرا درآورد.^۱ توضیح مورد ۱

۲- استقامت و پایداری در برابر مشکلات؛^۲ هر کشوری در مسیر رسیدن به استقلال و کمال با مشکلات بزرگ و کوچکی رو به رو می شود؛ همان گونه که کشور ما از ابتدای انقلاب اسلامی مورد تهاجم دشمنان قرار گرفت. پس مردم باید با استقامت خود، فرصت و توان مقابله با مشکلات داخلی و

۱- به عنوان مثال در سال ۲۰۱۱، مراسم ازدواج نوہ ملکه انگلیس با هزینه ای حدود ۲۰ میلیون پوند برگزار شد و این کشور به مدت چهار روز جهت هرچه باشکوه تر شدن این مراسم، تعطیل شد. هزینه این ازدواج، از جب مالیات دهنگان این کشور، تأمین شد. همچنین در سفر تراپ، رئیس جمهور آمریکا به عربستان، این کشور هدایای مانند کشتی تفریحی به ارزش ۸۰ میلیون دلار، شمشیر طلای ۲۵ کیلوگرمی به ارزش ۲۰۰ میلیون دلار، ... به تراپ هدیه کرد.

۲- سوره آل عمران، آیه ۱۰۳؛ سوره افال، آیه ۴۶.

خارجی را برای رهبر فراهم کنند). توضیح مورد 2

توضیح مورد 3

۳- افزایش آگاهی های سیاسی و اجتماعی: برای تصمیم‌گیری صحیح در برابر قدرت‌های ستمگر دنیا، اطلاع از شرایط سیاسی و اجتماعی جهان، ضروری است. ما باید بتوانیم به گونه‌ای عمل کنیم که بیشترین ضربه را به مستکبران و نقشه‌های ترقه‌افکنانه آنان بزنیم و خود کمترین آسیب را بینیم. ناراحتی دشمنان از عمل ما یا خوشحالی و شادی آنان از رفتار ما، می‌تواند یکی از معیارهای درستی و نادرستی عملکرد ما باشد.) توضیح مورد 3

توضیح مورد 4

۴- مشارکت در ناظارت همگانی: براساس فرمان خداوند، همه افراد جامعه اسلامی نسبت به یکدیگر مسئول اند و مانند سوارشیدگان در یک کشتی اند. اگر گناهانی در جامعه رواج پیدا کند، فقط گناهکاران عذاب نمی‌شوند؛ بلکه همه کسانی که در برابر انجام گناه در جامعه سکوت کرده‌اند نیز باید پاسخگو باشند. بنابراین، همه ماید ناظر بر فعالیت‌های اجتماعی باشیم و در صورت مشاهده گناه توسط هر کس، وظیفه امر به معروف و نهی از منکر را با روش درست انجام دهیم. این مشارکت سبب می‌شود که رهبر، همه افراد جامعه را پشتیبان خود بداند و هدایت جامعه به سمت انجام وظایف اسلامی برای رهبر آسان‌تر شود.) توضیح مورد 4

توضیح مورد 5

۵- اولویت دادن به اهداف اجتماعی: (در برخی موارد که اهداف و آرمان‌های اجتماعی در برابر منافع فردی قرار می‌گیرند، باید بتوانیم از منافع فردی خود بگذریم و برای اهداف اجتماعی تلاش کنیم؛ مثلاً خرید کالای ایرانی سبب می‌شود که کارخانه‌های داخلی به تولید خود ادامه دهند و مانع بیکاری صدها هزار کارگر شوند. این عمل به طور غیرمستقیم سبب کاهش بیکاری شده و کمک خوبی به حکومت و رهبری است که بتوانند در اداره جامعه موفق‌تر باشند.) توضیح مورد 5

بیشتر بدانیم

مدافعان حرم

با نگاهی به تاریخ اسلام و وقایع دوران انقلاب اسلامی و پس از آن، در می‌یابیم که مشارکت مردم و حمایت از رهبر، به خصوص در مواردی که از منافع فردی خود گذشته‌اند، منافع بزرگی را برای اسلام و کشور به ارمغان آورده‌اند. یکی از این موارد، مجاهدانی هستند که امروزه به نام «مدافعان حرم» مشهور شده‌اند. اگر نگاهی به وضعیت کشورهای اسلامی در یک دهه اخیر بکنیم، می‌بینیم که در یک نقشه طراحی شده توسط سازمان‌های اطلاعاتی کشورهای مستکبر،

۱- سوره هود، آیه ۱۱۲.

۲- بیشتر نکاتی که در این پنج بند آمده، از عهدنامه امیر المؤمنین علیه السلام به مالک اشتر و خطبه‌های ۳۴ و ۷۰ نهج البلاغه استخراج شده است.

تمام جهان اسلام در دو قاره آسیا و آفریقا عرصه تاخت و تاز تروریست‌ها شدند.

شاید آن روزی که گروه تروریستی داعش فعالیت خود را در عراق و سوریه آغاز کرد، به جز حامیان و به وجود آوردن‌گان آن^۱، کسی گمان نمی‌کرد که این گروه کم تعداد بتواند با این سرعت رشد پیدا کند و جغرافیای وسیعی از سرزمین‌های مسلمانان را تصرف نماید و جنایات هولناکی در عراق و سوریه و برخی کشورهای دیگر انجام دهد.

آن فقط در یک مورد از جنایات خود، در یک روز ۱۷۰۰ دانشجوی نظامی غیر مسلح عراقی را که در پادگان آموزشی اسپاکر عراق به اسارت گرفته بودند، تیر خلاص زدند و یا در رودخانه غرق کردند و فیلم جنایت خود را با افتخار به تمام دنیا نشان دادند. ویران کردن قبور یامبران و آثار تاریخی، نابودی کارخانه‌ها و زیرساخت‌ها، غارت ثروت ملت‌ها از نفت تا موشهای و ذخایر بانکی و فروش آنها با نازل‌ترین قیمت به دلالان آمریکایی و اروپایی و گرفتن اسلحه به جای آن و از بین بردن منابع حیاتی کشورهای عراق و سوریه از دیگر جنایات آنها بود.^۲

اما بزرگ‌ترین جنایت آنها بدین کردن ملت‌ها نسبت به دین اسلام بود؛ چرا که آنان تمام اموال را به صورت هدفمند و برنامه‌ریزی شده با نام اسلام وزیر پرچم لاله‌الله انجام دادند و همانان که در سازمان‌های جاسوسی خود این گونه گروه‌ها را شکل می‌دادند، در رسانه‌های خود جنایت‌های آنها را به نام یک گروه اسلامی پخش کردند و مردم ناآگاه ملت‌ها را نسبت به اسلام بدین نمودند.

اگر این داعشیان سیطره بیشتری پیدا می‌کردند و به مقصد نهایی خود یعنی ایران که ده‌ها بار آن را اعلام کرده بودند، می‌رسیدند، خدا می‌داند که چه بر سر ایران ما و دیگر ملت‌های اسلامی می‌آوردن. اما فرزندان رشید و شجاع ایران، عراق، سوریه، لبنان، افغانستان و برخی دیگر از جوانان به فرماندهی شجاعانه سردار سرفراز مان حاج قاسم سلیمانی، در نبردی سخت و دلاورانه این گروه تروریستی خطرناک را قلع و قمع کردند.

۱- ترامپ، رئیس جمهور آمریکا در سال ۲۰۱۶ به صراحت گفت که داعش توسط آمریکا و با حمایت او باما به وجود آمد.

www.nytimes.com/2016/08/11/us/politics/tramp-rally.html

۲- سردار شهید قاسم سلیمانی، گوشاهی از این جنایت‌ها را این گونه توصیف می‌کند : در این حادثه، جنایات بسیار در دنیاکی که غیرقابل نمایش است رخ داد؛ از جمله: ... به اسارت گرفتن دختران و زن‌های بی‌گناه و تجاوز به آنان، سوراندن زنده‌زنده افراد و ذبح دسته‌جمعی صدها جوان. مردم مسلمان این کشورها متیر از این طوفان مسموم، بخشی گرفتار خنجرهای برندۀ جنایتکاران تکفیری گردیدند و میلیون‌ها نفر دیگر خانه و کاشانه خود را رها کرده و آواره شهرهای دیگر شدند. در این فتنه سیاه، هزاران مسجد و مراکز مقدس مسلمانان تخریب و یا ویران گردید و بعضًا مسجد را به همراه امام جماعت و نمازگزاران آن با هم منفجر نمودند. (بخشی از نامه سردار سلیمانی خطاب به رهبر معظم انقلاب اسلامی)

از این رو، درود می‌فرستیم به روح شهدای مدافع حرم و حریم امنیت کشورمان و سردار شجاع آنان که هزاران کیلومتر دورتر از مرزها دلاورانه جنگیدند و نه تنها پای جنایتکاران پلیدر را از کشورمان کوتاه کردند بلکه با نابودی حکومت داعش شر آنان را از همه کشورهای اسلامی و حتی کشورهای اروپایی دور کردند. به برکت خون این شهیدان، مردان و زنان و دختران سرزمینمان همچنان سر بلند و آزاد زندگی می‌کنند و کشورمان به عنوان یک کشور قدرتمند که نه تنها از حق خود بلکه از حریم آزادگی و انسانیت در سراسر جهان دفاع می‌کند، شناخته می‌شود.

۱- کارگزاران حکومت اسلامی، چه کسانی هستند؟

۲- اگر کارگزاران وظیف خود را به درستی اجرا کنند، چه نتیجه‌ای در پی دارد؟

۳- عملکرد غلط کارگزاران، سبب چه چیزی می‌شود؟

وظیفه کارگزاران

۱ (کارگزاران، همان مدیران و مسئولان جامعه‌اند که امروزه امور سه قوه مقننه، مجریه و قضائیه را برعهده دارند؛ در واقع، کارگزاران یاران و کمک‌کنندگان به رهبرند و خادمان ملت).^۱ اگر کارگزاران جامعه، وظیفه

۲ خود را به درستی بشناسند و هم به درستی اجرا کنند^۲ (اعتماد مردم به حکومت، روز به روز افزایش می‌یابد).

۳ همچنین عملکرد غلط کارگزاران،^۳ (سبب افزایش و انبساط شدن مشکلات و ناکارآمدی حکومت خواهد شد).

از این رو، امیرالمؤمنین علی^{علیہ السلام} در زمان حکومت خود، وقتی که مالک اشتراخی را والی و استاندار سرزمین مصر کرد، دستور العملی برای او نوشت و به دست خودش داد تا بر اساس آن، مصر را مدیریت کند.^۱

امیرالمؤمنین علی^{علیہ السلام} در این نوشته که به «عهدنامه مالک اشتراخی» مشهور است، چنان حکیمانه و عالمنه مسئولیت کارگزاران را بیان کرده که هر کس، آن را مطالعه کند، به عظمت فکر و درایت آن حضرت در کشورداری بی می‌برد. ایشان، در این نامه، وقتی وظیفه‌ای را بیان می‌کند، علت آن را هم برای مالک توضیح می‌دهد. با مطالعه

این عهدنامه می‌توانیم با وظایف کارگزاران حکومت اسلامی آشنا شویم. البته کارگزاران و مسئولان حکومت در زمان امیرالمؤمنین علی^{علیہ السلام}، همه مانند مالک نبودند، افراد متوسط و گاه اشتباه کارانی هم بودند که امیرالمؤمنین علی^{علیہ السلام} از کارهای آنان ناراضی بود.

۱- گرجه مالک به مصر نرسید و به دست یکی از جاسوسان معاویه به وسیله زهر مسموم و شهید شد، اما این نامه در تاریخ ماند.

۲- نهج البلاغه، نامه ۵۳.

بخش‌هایی از عهدنامه مالک اشتراحت را که در اینجا آمده است، مطالعه کنید. سپس در جدولی که تنظیم شده است، در یک ستون، مسئولیت‌ها و در ستون دیگر، علت آنها نوشته شود.

- ۱- دل خویش را نسبت به مردم، مهربان کن و با همه، دوست و مهربان باش؛ چرا که مردم دو دسته‌اند: دسته‌ای برادر دینی تو و دسته‌ای دیگر در آفرینش همانند تو هستند.
- ۲- در به دست آوردن رضایت عموم مردم سعی و تلاش کن نه در جلب رضایت خواص؛ که با وجود رضایت عمومی، خشم خواص به تو آسیبی نمی‌رساند و با خشم عموم مردم، رضایت خواص سودی نمی‌بخشد.
- ۳- کسانی را که از دیگران عیب‌جویی می‌کنند، از خود دور کن؛ زیرا در نهایت مردم عیب‌هایی دارند و مدیر جامعه باید بیش از همه در پنهان کردن آنها بکوشد.
- ۴- در قبول و تصدیق سخن‌چین شتاب مکن؛ زیرا سخن‌چین در لباس نصیحت ظاهر می‌شود، اما خیانتکار است.
- ۵- با ترسو مشورت نکن که در انجام دادن کارها، روحیه تو را سست می‌کند.
- ۶- هرگز نیکوکار و بدکار در نظرت یکسان نباشند؛ زیرا در این صورت، نیکوکاران به کار خیر، بی‌رغبت و بدکاران به کار بد، تشویق می‌شوند.
- ۷- عده‌ای از افراد مورداطمینان را انتخاب کن تا درباره وضع طبقات محروم تحقیق کنند و به تو گزارش دهند. سپس برای رفع مشکلات آنها عمل کن ...، زیرا این گروه بیش از دیگران به عدالت نیازمندند.
- ۸- اگر با دشمن پیمان بستی از پیمان‌شکنی دشمن غافل نباش، که دشمن گاهی از این راه تو را غافل گیر می‌کند.

شماره	وظیفه کارگزار	علت پیشنهاد آن وظیفه
۱	دوستی و مهربانی با شهروندان	چرا که مردم دو دسته‌اند: دسته‌ای برادر دینی تو و دسته‌ای دیگر در آفرینش همانند تو هستند
۲	تلاش برای کسب رضایت عموم مردم	زیرا اگر عموم مردم راضی باشند، نارضایتی خواص اسیبی نمی‌رساند
۳	دور کردن عیب‌جویان از خود	زیرا اسرار مردم، بیش تر نزد رهبر جامعه است و رهبر جامعه باید بیش از دیگران عیب مردم را پنهان کند
۴	شتاب نکردن در پذیرش خبر سخن‌چینان	زیرا سخن‌چین، باطن خیانت کارانه دارد

<p>زیرا ترسو روحیه‌ی انسان را سست می‌کند</p> <p>زیرا اگر چنین نکنیم، نیکو کاران به کار خیر بی رغبت و بدکاران به کار بد تشویق می‌شوند</p> <p>زیرا این گروه بیش از دیگران به عدالت نیازمندند</p> <p>زیرا دشمن گاهی از راه پیمان شکنی انسان را غافل گیر می‌کند</p>	<p>مشورت نکردن با ترسو</p> <p>تفاوت گذاشتن میان آدم نیکو کار و آدم بدکار</p> <p>انتخاب گروه تحقیق برای تهیه‌ی گزارش از وضع محرومان و اقسام برای رفع مشکلات آنان در صورت پیمان بستن با دشمن، غافل نبودن از پیمان شکنی دشمن</p>	<p>۵</p> <p>۶</p> <p>۷</p> <p>۸</p>
---	---	-------------------------------------

۱- برقراری حکومت اسلامی به منظار؟ امام مهدی (ع) چه فرصتی می‌دهد؟

آمادگی برای حکومت جهانی امام عصر

برقراری حکومت اسلامی، علاوه بر اینکه یک ضرورت اساسی در اجرای احکام اسلامی است، به مؤمنان و منتظران امام مهدی ^{علیهم السلام} فرست می‌دهد که در حد توان، آنچه را برای ظهور لازم است

فراهرم سازند.^۱

هستند؟

چرا در جهان امروز، مستکبران با استفاده از قدرت و امکانات خود به دنبال سرکوب اندیشه مهدویت و اصل و اساس دینداری اند و عدالت خواهان را سرکوب می‌کنند و با تبلیغات فراوان و فرهنگسازی، اصل امامت و عقیده به ظهور امام عصر ^{علیهم السلام} را زیر سؤال می‌برند^۲ (تا آینده جهان را مطابق خواسته‌های پاسخ خود شکل دهنند). در این شرایط، وجود حکومت اسلامی که آرمان خود را آمادگی برای ظهور قرار داده، امکان مقابله با توطئه‌ها و تهاجم‌ها را فراهم می‌کند و امکاناتی در اختیار معتقدان و پیروان امام عصر ^{علیهم السلام} قرار می‌دهد که می‌توانند آرمان مهدویت را در جهان گسترش دهند.

سوال ←

(استفاده از رسانه‌های تبلیغاتی، مانند رادیو و تلویزیون، گسترش حوزه‌های علمیه و تربیت استادان و دانشمندان، توسعه برنامه‌های آموزشی و پژوهشی مدارس و دانشگاه‌ها، مقابله با تبلیغات دشمنان و افشاء توطئه‌های آنان، تشکیل پایگاه و مرکزی برای طرفداران مهدویت در سراسر جهان برای مراجعه به این پایگاه و استفاده از امکانات لازم فرهنگی و علمی آن،) از جمله این امکانات است که با تشکیل حکومت اسلامی در کشور ما می‌توانند آرمان مهدویت را در جهان گسترش دهند، را نام ببرید.

نکته

در حقیقت، ولایت و حکومت اسلامی، قلعه محکمی است که منتظران ظهور امام عصر ^{علیهم السلام} با پشتونه آن، می‌توانند خود را برای ظهور آماده کنند؛ و این، یکی از مصدقه‌های دقیق «انتظار فرج» است.

۱- «جامعة المصطفى العالمية» یا «دانشگاه جهانی مصطفی»، دانشگاهی در قم است که در سال ۱۳۸۶ تأسیس شده است. دانشجویان این دانشگاه، جوانان معتقد به اسلام و شیعیانند که از سراسر نقاط جهان برای تحصیل معارف اسلام و دفاع از امامت و مهدویت به ایران سفر کرده‌اند. این دانشجویان، پس از پایان دوره تحصیل به کشور خود بازمی‌گردند و معارف اسلام و حقیقت مهدویت را به مردم می‌آموزنند و در حد توان خود به گسترش فرهنگ دینی کمک می‌کنند تا مردم، دین و اعتقاد خود را از دست ندهند و برای ظهور امام عصر ^{علیهم السلام} آماده باشند. این دانشگاه، یکی از صدھا امکانی است که با تشکیل جمهوری اسلامی در ایران، فراهم آمده است.

بیشتر بدانیم

امام خمینی حَفَظَ اللَّهُ عَنْهُ، بنیانگذار جمهوری اسلامی، در یک سخنرانی درباره ضرورت تشکیل حکومت اسلامی برای کمک به آمادگی مردم و تعجیل در ظهور بیاناتی دارد که خلاصه آن چنین است: «ما نمی توانیم دنیا را پر از عدل کنیم، این کار فقط توسط امام عصر عَلَيْهِ السَّلَامُ صورت می گیرد؛ ما نمی توانیم از ظلم در سراسر جهان جلوگیری کنیم، گرچه هر مسلمانی وظیفه دارد با ظلم مبارزه کند؛ اما ما می توانیم در حد توان خود با ظلم مبارزه کنیم و شرایطی را فراهم کنیم که اسباب ظهور، بهتر فراهم شود و چون می توانیم چنین کاری را کنیم، باید حکومت اسلامی را تشکیل دهیم».¹

اندیشه و تحقیق

- ۱- تفاوت های اصلی جمهوری اسلامی با سایر حکومت های جمهوری را بیان کنید. پاسخ بالای صفحه
- ۲- هر کدام از کلمات زیر بیانگر کدام ویژگی از حکومت کشور ماست؟
«جمهوری» یعنی رأی مردم و دخالت مردم در ان، نقش محوری دارد
«اسلامی» یعنی براساس قوانین اسلام عمل می شود

معرفی کتاب

منابع برای مطالعه بیشتر

فایل بی دی اف کتاب های معرفی شده در این بخش، در سایت گروه قرآن و معارف به آدرس <http://quran-dept.talif.sch.ir> در بخش «معرفی کتاب» موجود است.

نام کتاب	نویسنده	انتشارات	مخاطب
ولایت فقیه : ولایت فقاهت و عدالت	عبدالله جوادی آملی	اسراء	معلم
ولایت فقیه (در بیان حضرت امام خمینی و رهبر معظم انقلاب و علمای اعلام) «سؤالات و شباهات رایج»	تهیه و تنظیم: دفتر فرهنگی فخر الائمه <small>عَلَيْهِ السَّلَامُ</small>	دفتر فرهنگی فخر الائمه <small>عَلَيْهِ السَّلَامُ</small>	معلم
ولایت فقیه به زبان ساده	جواد محدثی	بوستان کتاب	معلم/ دانش آموز

۱- صحیفه امام، ج ۲۱، صص ۱۴ تا ۱۷.

انواع سوالات درس پانزدهم دین و زندگی یازدهم انسانی

رهبری و مردم

تعیین کنید کدام یک از عبارات زیر صحیح و کدام یک غلط است؟

- 1- انسانها از همان آغاز زندگی اجتماعی، نیاز به داشتن حکومت را درک کردند و حاکم و امیر داشتند **صحیح**
- 2- جمهوری ها و دمکراتی های رایج در جهان غرب، هدف خود را بیشتر برآوردن تمایلات و خواسته های اخروی مردم قرار داده اند **غلط**
- 3- ولی فقیه به عنوان نایب و جانشین رسول خدا (ص) و امامان(ع)، است **صحیح**
- 4- نیازی نیست رهبر با مشورت با نخبگان تصمیم های لازم را بگیرد **غلط**
- 5- در نظام و حکومت اسلامی، مشارکت و همراهی مردم پایه و اساس پیشرفت است **صحیح**
- 6- برای تصمیم گیری صحیح در برابر قدرت های ستمگر دنیا، اطلاع از شرایط سیاسی و اجتماعی **جهان، ضروری نیست** **غلط**
- 7- برقراری حکومت اسلامی، یک ضرورت اساسی در اجرای احکام اسلامی است **صحیح**

جاهای خالی را با استفاده از کلمات مناسب کامل کنید

- 1- اسلام، حکومتی را پیشنهاد می کند که قوانین ان حکومت، از جمله ویژگی های رهبر براساس باشد
احکام دین
- 2- یکی از وظایف حکومت اسلامی برقراری عدالت اجتماعی و تلاش برای است
آسایش و رفاه مردم
- 3- در اسلام رهبری و حکومت، یک مسئولیت سنگین است، نه یک ابزار برای رسیدن به
امکانات و امیال و لذت های دنیوی
- 4- رهبر به دنبال توسعه مال و ثروت و تشکیل یک زندگی اشرافی و تجملاتی حتی از طریق نیست
مشروع
- 5- رهبر جامعه اسلامی، رهبری کسانی را بر عهده دارد که می خواهند در سایه به رستگاری برسند
قوانین اسلام
- 6- همه ما باید ناظر بر فعالیتهای اجتماعی باشیم و در صورت مشاهده گناه توسط هر کس را با روش درست انجام دهیم
وظیفه امر به معروف و نهی از منکر
- 7- عملکرد غلط کارگزاران، سبب افزایش و انباسته شدن مشکلات و خواهد شد
ناکارامدی حکومت

مجتبی محمودی، دبیر دین و زندگی شهرستان ایذه

لینک کانال تلگرام: t.me/mahmoudi_izeh